

Strategija vključevanja in raznolikosti v okviru programov Erasmus+ in Evropske solidarnostne enote

1. Opredelitve pojmov

1.1 Ciljne skupine

Uredba programa Erasmus¹ opredeljuje »osebe z manj priložnostmi« kot tiste, ki so v slabšem položaju zaradi »ekonomskih, socialnih, kulturnih, geografskih ali zdravstvenih razlogov, invalidnosti, so migrantskega ozadja ali imajo učne težave oz. težave z izobraževanjem.«

Uredba Evropske solidarnostne enote pa se glasi: »Posebno pozornost je treba nameniti zagotavljanju dostopnosti dejavnosti Evropske solidarnostne enote vsem mladim, zlasti najbolj prikrajšanim. Uvesti je treba posebne ukrepe za spodbujanje družbenega vključevanja in sodelovanja prikrajšanih mladih ter upoštevati omejitve, ki so posledica oddaljenosti številnih podeželskih območij...«

Zato so glavne ciljne skupine te strategije za sodelovanje v programih in/ali v sistemih izobraževanja in usposabljanja osebe z manj priložnostmi, zaradi česar so lahko v slabšem položaju kot njihovi vrstniki. Osebe z manj priložnostmi se lahko znajdejo v slabšem položaju zaradi enega ali več izključevalnih dejavnikov, navedenih v nadaljevanju.

Omenjene ovire lahko otežijo dostop do priložnosti v programih. Vendar soočanje z eno od spodaj navedenih omejitev ne pomeni nujno, da gre za prikrajšanost. Pomembni so kontekst in povratne informacije sodelujočih udeležencev, ki jih mora upoštevati usposobljeno osebje, ki presoja ali določen projekt oz. udeleženec prejme dodatno podporo za vključenost.

1.2 Ovire pri dostopnosti

Izkušnje iz preteklih programov so pomagale pri opredelitvi glavnih ovir, ki premalo zastopanim skupinam preprečujejo, da bi bolj aktivno sodelovale v programih. Seznam ovir v nadaljevanju ni izčrpen in služi le kot referenca za ukrepe, katerih cilj je povečati dostopnost programov in doseganje do premalo zastopanih skupin. Te ovire lahko otežujejo njihovo sodelovanje samostojno ali v kombinaciji z drugimi dejavniki.

i. Posebne potrebe

Fizične, duševne, intelektualne ali senzorične motnje, ki lahko posameznika ovirajo, da bi v enakih pogojih kot drugi celovito in učinkovito sodeloval v družbi.²

ii. Zdravstvene težave

Ovire zaradi zdravstvenih težav, vključno s hudimi in kroničnimi boleznimi, zdravstvenimi motnjami ali kakršnimi koli drugimi telesnimi ali duševnimi stanji, ki preprečujejo sodelovanje v programih.

iii. Učne težave in težave v izobraževanju

Ovire se lahko pojavijo za posameznike, ki so iz različnih razlogov manj uspešni v sistemih izobraževanja in usposabljanja:

- za mlade, ki zgodaj opustijo šolanje;
- mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo;
- in za nizko kvalificirane odrasle.

Čeprav lahko igrajo vlogo tudi drugi dejavniki, so tovrstne težave, čeprav so lahko povezane tudi z osebnimi okoliščinami, večinoma posledica izobraževalnega sistema, ki ustvarja strukturne omejitve in/ali ne upošteva v celoti posebnih potreb posameznika. Posamezniki se lahko srečujejo tudi z ovirami, ko struktura učnih načrtov otežuje sodelovanje pri učenju ali usposabljanju v tujini v okviru študija.

¹Predlog uredbe Evropske komisije za program Erasmus.

² Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>.

iv. Kulturne razlike

Kulturne razlike lahko kot ovire dojemajo ljudje iz različnih okolij, vendar te negativno vplivajo zlasti na ljudi z manj priložnostmi. Tuji jeziki in strah pred kulturnimi razlikami lahko odvrnejo posameznike, ki bi bili med sodelovanjem v dejavnostih programa izpostavljeni drugačnemu jeziku in drugačnemu kulturnemu okolju. Te lahko predstavljajo velike ovire za učenje na splošno za ljudi z migrantskim ali begunskim ozadjem, predvsem pa za novo prispеле migrante, pripadnike nacionalnih ali etničnih manjšin, uporabnike znakovnega jezika, ljudi z jezikovnim prilagajanjem in težavami s kulturno vključenostjo itd.

v. Družbene ovire

Težave s prilagajanjem v družbi, kot so omejene socialne kompetence, asocialna ali visoko tvegana vedenja, (nekdanji) storilci kaznivih dejanj, (nekdanji) uporabniki drog ali alkohola ali socialna marginalizacija. Druge socialne ovire lahko izvirajo iz družinskih okoliščin, na primer če je oseba prva v družini, ki se izobražuje na visokošolski ravni, ali je oseba starš (zlasti samohranilec/samohranilka), skrbnik, hranitelj ali sirota oziroma oseba, ki je živel ali živi v institucionalni oskrbi.

vi. Ekonomske ovire

Ekonomska prikrajšanost, kot so nizek življenjski standard, nizek dohodek, osebe, ki morajo ob izobraževanju delati za preživetje, so odvisne od sistema socialnega varstva, so dolgotrajno brezposelne, živijo v negotovih razmerah ali revščini, so brezdomci, v dolgovih ali imajo finančne težave itd.

vii. Ovire, povezane z diskriminacijo

Diskriminacije, povezane s spolom, starostjo, etnično pripadnostjo, religijo, prepričanji, spolno usmerjenostjo, invalidnostjo ali presečnimi dejavniki, kjer gre za kombinacijo ene ali več omenjenih diskriminatornih ovir.

viii. Geografske ovire

Težave, ki izhajajo iz življenja na oddaljenih ali podeželskih območjih, na majhnih otokih ali v obrobnih/najbolj oddaljenih regijah, v predmestjih, v območjih z manj storitvami (omejen javni prevoz, slaba infrastruktura) itd.

Druge težave, ki izhajajo iz omejene prenosljivosti storitev (zlasti podpora osebam z manj priložnostmi), ki morajo biti »mobilne« skupaj z udeleženci, ko se odpravljajo v bolj oddaljene kraje ali celo v tujino.

Vnos podatkov o udeležencih z manj priložnostmi v MobilityTool+

Zavihek »Vključenost« najdete v MobilityTool, ko odprete svoj projekt (leto 2019 in 2020).

The screenshot shows the 'Vključenost' (Inclusion) tab in the MobilityTool+ interface. The header includes the European Commission logo and the text 'SI01 CMEPIUS - Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja'. The navigation menu includes 'Podrobnosti', 'Nadzorna plošča', 'Organizacije', 'Slike', 'Mobilnosti', 'Uvoz - Izvoz', 'Vključenost', 'Proračun', and 'Poročila'. The main content area is divided into three columns:

- Podatki o kontekstu:** Program: Erasmus+, Ključni ukrep: KA1 - Učna mobilnost posameznikov, Področje izobraževanja: KA103 - Mobilnost v visokošolskem izobraževanju med programskimi državami, Leto razpisa: 2019, Razpisni rok: 1, Začetek projekta: 01/06/2019, Konec projekta: 31/05/2021, Trajanje projekta (v mesecih): 24.
- Podatki o projektu:** Št. sporazuma o dotaciji: [redacted], Ali se prijavljate v imenu konzorcija?: , Davčna številka: [redacted], Naziv projekta: -, Akronim projekta: -, Status projekta: Nadaljnje spremljanje, Rok za oddajo končnega poročila: 30/07/2021.
- Dostop do projekta:** Uporabnikova vloga v projektu: Admin, Dostop do projekta: Dostop do projekta s pravico do urejanja, Projekt je zaključen: .

Below these sections, there is a 'Nacionalna agencija' section with details for SI01 - CMEPIUS - Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja. A 'Zgodovina' section shows the last update on 14/04/2021.

V zavihku tako najdete vseh osem zgoraj omenjenih kategorij. Zavihek ponuja možnost urejanja in s tem dodajanja števila vseh udeležencev z manj priložnostmi.

(!) Poudarjamo, da je vnos podatkov **obvezen** za vse tiste udeležence, ki so prejeli dodatek za socialno šibke udeležence (navedete pod kategorijo ekonomske ovire) in za tiste udeležence, ki so prejeli dodatek iz naslova posebnih potreb (navedete pod kategorijo invalidnost ali zdravstvene težave).

Vse ostale kategorije izpolnite po zmožnostih, glede na podatke, ki jih o udeležencih imate.

The screenshot shows the 'Vključenost' (Inclusion) tab in the MobilityTool+ interface. The header is the same as in the previous screenshot. The main content area contains a table with the following structure:

Navedite število udeležencev, ki prihajajo iz prikrajšanega okolja/udeležencev z manj priložnostmi glede na vsakega od naslednjih razlogov.

Razlog	Število udeležencev	
Kulturne razlike	0	<input type="text"/>
Invalidnost	0	<input type="text"/>
Ekonomske ovire	0	<input type="text"/>
Izobraževalne težave	0	<input type="text"/>
Geografske ovire	0	<input type="text"/>
Zdravstvene težave	0	<input type="text"/>
Begunci	0	<input type="text"/>
Socialne ovire	0	<input type="text"/>